

Презентація

МОЛОДА ПОЕЗІЯ І ПРОЗА В «ГОЛОСІЇВСЬКОМУ МАНУАРІ»: ТВОРИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧІСТЬ» ІНСТИТУТУ ФІЛОЛОГІЇ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Спроба переднього слова

Нашому Київському літературно-меморіальному музеєві Максима Рильського, або «Голосіївському мануарові», останнім часом вельми таланти на літературні заходи. І навіть на музично-містичні, де неодмінний атрибут – висока Поезія. Класична і – молодих. Адже в закладі проходили практику студенти спеціальності «Літературна творчість» Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У форматі цієї практики творча молодь організовувала прозові й поетичні читання, арт-терапію, інтерактив «Музична містика», де в процесі конкурсів і просто виступів міг долучитися будь-хто. Тож ми охоче імпровізували, принагідно читали і класичні твори (приємно, що згадувалася лірика раннього Максима Рильського), виступали із власними текстами. Відбувався – просто вирував – обмін думками, тривало жваве обговорення, у процесі невимушених бесід ми ще глибше осягали мистецтво... Атмосфера, яка нагадує творчий ентузіазм доби українізації 1920-х років! Камерність у хорошому розумінні цього слова! Але й не вежа зі слонової кості, бо молоді мають виходити на ширший простір. У цьому наш музей, наш замок-фортеця, їм допоможе.

Презентуємо добірку творів, більшість із яких звучали в наших стінах, а деякі ще не виносилися на загал. Адже письменникові-початківцю, як зауважив Райнер Марія Рільке в «Листах до молодого поета», потрібна підтримка, яка б сформувала в нього відчуття, що його визрілий твір не лине в порожнечу. Звісно, «початківці» тут сказано умовно... Адже художній рівень запропонованих текстів пересвідчує: ці молоді літератори гідні вийти на публіку.

Примітно, що презентовані твори – здебільшого сублімація вже пережитого їхніми авторами та практично не позначені якимись відвертими впливами. Отже, маємо справжню, хорошу літературу. Звичайно, висока планка вимагає відповідних вимог до майбутніх творів, але ми впевнені, що ці юні за віком, але не за розумом і хистом поети і прозаїки не спиняться на досягнутому.

Тому побажаймо молодій генерації *vivat, crescat, floreat!*

Ольга Смольницька,
старший науковий співробітник
Київського літературно-меморіального
музею Максима Рильського, науковець, письменниця,
член НСПУ

Дмитро ЗОЗУЛЯ – поет, прозаїк, драматург. Народився 29 червня 1998 року в місті Костянтинівці Донецької області. Закінчив Костянтинівську спеціалізовану загальноосвітню школу № 13. Нині студент Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка за спеціалізацією «Літературна творчість». Лауреат конкурсу «Золота Троянда». У серпні 2017 року видав поетичну збірку «*Vuffonata*». У квітні 2018 року його драма «*Opus Magnum*» увійшла до складу альманаху «Сполучник» рідного вишу. Учасник трьох етапів проекту «Твоя поетична листівка» з віршами «Тригстер», «*C'est Toi*», «Зависть». Постійний учасник літературних студій, організатор «Вечора читання прози» в музеї Максима Рильського.

ТРИПТИХ ЛЕТЮЧОЇ ЄДНОСТІ

Отець

Людину збила машина.

Це був іще зовсім молодий чоловік. Напевно, він мав якісь плани на майбутнє, мету і сенс життя. Мрії, бажання і почуття. Хоч хто знає? Іноді в подібних речах важко розібратися. Та й навіщо, чесно кажучи? Людську душу здатен зрозуміти хіба що Бог. Можливо, нічого особливого цей чоловік у собі не мав, можливо, він прожив цілком беззмістовне життя. Однак мені точно не хотілося б у це вірити...

...Знаєте, коли зазвичай відбувається найстрашніше? Коли цього найменше чекаєш. Ось і сьогодні. Зима. Родина виходить на вечірню прогулянку. Тато – у смішній шапці з помпоном і короткій синій куртці. Мама – в новенькій модній шубі – предметі величезних заздрощів усіх подружок. Батьки почергово штовхають перед собою велику багатофункціональну коляску, в якій спокійно спить захована під великим шаром ковдр і одягу дитина. Насправді, сьогодні доволі тепло, навіть попри те, що Новий рік, – сніг не падає, а повітря ласкаве, тож практичної необхідності в шубі немає жодної – тільки похизуватися.

Тут мир, люди не лякаються феєрверків так, як жахаються вибухів на фронті. Дітям ніхто не відбив любові до піротехніки – забороненої, а отже, такої бажаної. Один розумник вирішує кинути запалену петарду прямісінько під ноги щасливій родині. Петарда гучно бахає, тато й мама підстрибують, немовля прокидається і гучно кричить. Бешкетник сміється, матір бідається, батько вирішує провчити негідника. Розбишака швиденько тікає, пролітає пішохідним переходом, а от його переслідувач, кілька кроків не добігаючи до середини зебри, опиняється під колесами машини. Я бачу, як машина врізається в тіло. Отак просто.

Матір, яка до того заспокоювала розбурхане немовля, тепер кричить сама. Кричить так гучно, що сирена пожежної безпеки видавала б, напевно, менше децибелів. Жінка вилітає на дорогу, до чоловіка. Її ноги плутаються, до того ж довга і важка шуба заважає рухатись. Але, врешті, вона зупиняється прямісінько перед чоловіком, падає на коліна, щось шепоче... Кохана, що ти робиш? Я не зможу тебе так почути. Ні, кричати теж не треба... Краще подивись, будь ласка, чи не злетіла шапка. Стає прохолодно...

Син

Людину збила машина!

Боже, як страшно... Але це – стовідсоткова випадковість... Збіг обставин! Я ні в чому не винен! До того ж який дурень вистрибує отак на дорогу?! Це ж

здуріти можна! Най би мозок увімкнув, роздивився спочатку, що б там не трапилось!

Важко вигадати тупішу смерть, ніж під колесами швидкої допомоги! Хе, навіть смішно! Завжди треба дивитися, куди біжиш, перш ніж вилітати на дорогу! Хай навіть на зебру! Я от завжди так роблю! І не жалкую! Ще жодного разу не було, щоб хтось мене збив! А життя... Воно, знаєте, яке...

Хоч, можливо... Можливо, усе ж трохи моєї провини є. Можливо, я зробив щось таке, чого не треба було робити. Або навпаки... Чорт забирай! Сьогодні ж свято! Кожен має право трохи побавитися!

І все ж...

Та-а, до біса! Це ж не вперше! Скільки разів таке було... І завжди все гаразд! Ну, так, дехто лякається... Але чого лякатися? Це ж не війна!

Усе, спокійно. Я зробив усе правильно. Не треба нікуди тікати. До того ж...

Той сучий син! Прямісінько перед очима проскочив... Малий ідіот...

Йой...

Боже! То цей дурень за ним гнався! Тому і не побачив... Але ж... Але ж я увімкнув сирену! От і жодної машини не було на шляху – усі знають, що треба поступатися дорогою, коли швидка допомога їде із сиреною!

А цей не тільки не побачив, навіть не почув...

Стоп. Він не міг почути, бо... Сирена мовчить... Вона мовчить! Мовчить!!!

Але чому?! Боже, боже, боже! Що я накоїв!

Йолоп! Ідіот! Боже, що я накоїв! Треба взяти себе в руки... Треба відчинити двері, допомогти занести всередину... Може, ще не пізно щось зробити...

Святий Дух

Людину збила машина.

І це просто жах... Як же важко повірити... Я вже не перший рік на цьому світі, але ще жодного разу... Жодного разу такого не бачила!

Як він летів... Не дивно! Людині не встояти, не вижити від такого зіткнення з машиною... Схоже, я чула хрускіт кісток. Хоч, може, мені це тільки здалося. Примарилось... Але ці калюжі, дуже схожі на масло, тільки трохи іншого кольору та густини... Ці калюжі мені точно не примарились! Тепер там увесь асфальт червоний... І моя уніформа...

Чорт із нею, тією уніформою!

А я ж намагалася його попередити! Хотіла крикнути, зупинити! Та в мене зовсім відібрало мову... Я не винна... Цей старий дурень... Яка, в біса, різниця,

Великдень, Різдво чи Новий рік?! Не можна, НЕ МОЖНА БУХАТИ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ! Я відразу зрозуміла, що щось трапиться, коли він увійшов у салон, а за ним шлейфом – горілчаний дух. Міцний такий! Подих перехоплює! Звісно, я образилась і розізлилась. Спочатку зовсім не хотіла з ним говорити. Він, напевно, відчуваючи свою провину (адже є в ньому щось від нормальної людини!), трохи посварився, я щось пробурмотіла у відповідь... Але таки заспокоїлась. Хоч передчуття чогось страшного не зникло.

Отож... Цей старий дурень... Набухатися він не забув, а сирену полагодити – забув! І от, урешті, які наслідки! Бідолаха просто не почув, просто не почув, як наближається машина... А цей ідіот... Ще водій, називається! Зрозуміло, у тебе професійна звичка –

швидко їздити, усі тобі місце звільняють на дорозі! Але скільки не тисни кнопку, якщо сирена зламалася, то вона не працює, і ніхто тобі не те що не поступиться, а взагалі... Це ще диво, що раніше ні в кого не в'їхав, йолоп...

...Боже! Я ж усе бачила так само, як і цей старий дурень! Але що я могла зробити... Що я могла зробити!

Моє завдання – рятувати людські життя, а не відбирати! І от тепер я везу чоловіка, якого щойно збила, у лікарню. Везу, хоч розумію, що не встигну. Може, його душа ВЖЕ покинула тіло, відлетіла... Я не знаю. Я везу його. Везу його жінку, яка продовжує кричати на цього старого дурня... Кричати, напевно, гучніше, ніж моя сирена... Виє її дитина в колясці...

Боже!

Яка ж я тепер Швидка Допомога?!

ПІДГОРІЛИ

Те літо видалося аж надто спекотним. Якщо в червні ще можна було терпіти знущання сонця більш-менш безболісно, то в липні, аби витримати сорокаградусну задуху, люди мусили (яка іронія!) їхати кудись на південь – на море. Уранці й увечері шукати порятунку в прохолодних зелених хвилях, а вдень ховатися в морозильних камерах готельних холодильників.

Родина Макарових так і вчинила. Щоправда, не в повному складі: Ванько, худий, як тріска, і блідий, як крейда, десятикласник, уже майже одинадятикласник, залишився в маленькому й нецікавому провінційному місті. Це було вкрай несправедливо: поки батьки, а точніше, мати і його новий вітчим, насолоджувалися коктейлями десь на турецькому узбережжі, Ванько мусив пектися на палючому українському сонці. Образа, спочатку локальна – на матір, а потім, як це часто буває в підлітковому віці, – усесвітня, швидко переросла в справжнісіньку депресію. Плоди цієї депресії мусила збирати старенька Ганна Миколаївна – бабуся Ванька.

У далекому радянському минулому Ганна Миколаївна була вчителькою літератури. Тож, зрозуміло, мала специфічне бачення дитячого виховання: змушувала внука читати товстезні томи російських та українських класиків, трохи тонші віршові збірки європейських романтиків і, нарешті, окремі твори із власного доробку. Як і належить будь-якому нормальному хлопчині його віку, Ванько ненавидів за це бабусю. Проте обожнював її картопляні пиріжки. Іноді йому здавалося, що від самогубства – єдиної можливої перемоги над світовою несправедливістю – його втримують самі лише картопляні пиріжки.

* * *

Десь на третій день після від'їзду клятого приблути дяді Віті й не менш клятої, хоч і рідної, матері

на море, а також після чергової комп'ютерної ночі червоноокий Ванька сидить на кухні і знехотя длубає ложкою ріденьку вівсяну кашу. Ганна Миколаївна, стоячи до нього спиною, миє посуд. Із самого ранку вже спекотно; можливо, тому вона постійно змочує собі лоба холодною водою і важко зітхає.

– Їж швидше, мені треба вимити тарілку, – незадоволено, проте зовсім не агресивно каже бабуся, намагаючись миючим засобом губку. – Ти вже півгодини сидиш.

– Не хочу, – чесно відповідає Ванько, маюючи ложкою в сіруватій субстанції чергове коло.

Ганна Миколаївна бере пательню і починає її натирати.

– Вівсянка корисна. Пам'ятаєш, лорд Генрі із «Собаки Баскервілів» уранці їв саме її...

– Не пам'ятаю.

Ганна Миколаївна припиняє терти пательню і розвертається до Ванька обличчям. В її очах недовіра, змішана з роздратуванням.

– Тобто як? Я ж тобі говорила вчора прочитати «Собаку Баскервілів»!

– А я не читав!

Червоні очі Ванька з викликом дивляться прямісінько в підсліпуваті бабусині.

– Тобто як? – знову повторює Ганна Миколаївна. – А чим же ти займався тоді?! Ти ж казав, що хочеш ще почитати, коли я до тебе стукала вчора ввечері!

Ванько нічого не відповідає. Тільки позіхає й опускає очі в тарілку. Після недовгих роздумів він таки вирішує з'їсти ще одну ложку каші.

– То ти знову грав на комп'ютері! – здогадується бабуся. Вона бере до рук якусь каструлю і, розвернувшись спиною до Ванька, тре її губкою. – Я ж тобі казала: ніякого комп'ютера, поки не дочитаєш Конан Дойля!

Ванько мовчить. Каша не лізе, до того ж дуже